

Когато апелативният съд потвърди преграждащо определение на въззивен окръжен съд, няма касация

Когато окръжният съд действа като въззивна инстанция и постанови определение или разпореждане, което прегражда развитието на делото, и апелативният съд го потвърди, няма касационно обжалване. Това приеха Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд (ВКС) в ново тълкувателно решение.

Точната формулировка на диспозитива гласи: „*Определение на апелативен съд, постановено по чл. 274, ал. 2, предл. 2 ГПК, с което е потвърдено преграждащо развитието на производството определение или разпореждане на окръжен съд като въззивна инстанция, не подлежи на касационно обжалване*“.

Тълкувателното решение е подписано с особено мнение от 19 върховни съдии, които застъпват позицията, че тези актове на апелативния съд подлежат на касационно обжалване.

Мнозинството от колегите им обаче изтъква, че така би се въвела още една инстанция за обжалване на определенията, а чл. 274, ал. 2, изр. 1, предл. 2 ГПК, както преди, така и след изменението от 2015 г., предвижда съдебен контрол от само една инстанция на определенията, постановени за първи път от окръжен или апелативен съд като въззивна инстанция.

Преди да изложат съображенията си върховните съдии напомнят за тълкувателното решение от 2018 г., с което се произнесоха по серия от въпроси за обжалваемостта на определенията за това кои от тях въобще подлежат на инстанционен контрол.

ВКС специално изброява **кои са преграждащите определения, които за първи път постановява окръжният съд като въззивна инстанция**: определенията за прекратяване на въззивното производство поради недопустимост на въззивната жалба, или поради неотстраняване в срок нередовности на същата; определенията за прекратяване на въззивното производство, поради десезиране на въззивния съд поради оттегляне на въззивната жалба; определения за прекратяване на исковото производство, вкл. въззивното, и обезсилване на постановеното първоинстанционно решение поради липса на правосубектност на която и да е от страните по делото, която не може да се отстрани посредством института на правоприемството (чл. 227 ГПК) и при сливане качеството на ищец и ответник поради приемство, или поради отказ от иска, или поради постигане и одобряване на съдебна спогодба, вкл. при невъзобновяване на производството, спряно пред въззивен съд по взаимно съгласие,

или поради неизпълнение на задълженията по чл. 230, ал. 2 ГПК при смърт на ответника във въззивно производство; определенията за спиране на въззивното производство и отказ за възобновяване на въззивното производство.

А прекратителните разпореждания на окръжен съд във въззивно производство са тези, с които оставя без разглеждане като недопустими или поради неотстраняване на нередовности молби за постановяване на актове по чл. 274, ал. 1, т. 2 ГПК.

След това върховните съдии напомнят, че с измененията от 2015 г. в ГПК беше променен само съдът, който разглежда частната жалба срещу преграждащо определение на действащия като въззивна инстанция окръжен съд – и преди това беше ВКС, а сега е съответният апелативен съд.

„Разпоредбата на чл. 274, ал. 2, изр. 1, предл. 2 ГПК, както преди, така и след изменението с ДВ бр. 50/2015 г., предвижда съдебен контрол от само една инстанция на определенията, постановени за първи път от окръжен или апелативен съд като въззивна инстанция“, подчертава ВКС. И напомня, че в хипотезата на чл. 274, ал. 2, изр. 1, предл. 2 ГПК апелативните съдилища се произнасят като второстепенни съдилища, при пълен въззив. *„Липсва разпоредба, че техните актове, в това число и преграждащите производството определения, от своя страна, подлежат на обжалване“,* посочват върховните съдии.

Те изтъкват, че при старата редакция, определението на ВКС е било окончателно, следователно такова трябва да е и това на апелативния съд след изменението на чл. 274 ГПК от 2015 г.

„Обратното тълкуване би извело още една (трета) инстанция за обжалваемост на определенията по чл. 274, ал. 1 ГПК, постановени от окръжен съд като въззивна инстанция, за разлика от определенията по чл. 274, ал. 1 ГПК, постановени от апелативен съд като въззивна инстанция, което нито оправдава целта на изменението, нито съответства на смисъла на закона. Неоправдано е да се третираат различно актовете по чл. 274, ал. 1 ГПК откъм инстанционна обжалваемост само поради критерия кой съд, в конституционно определената система на съдилищата, упражнява правомощията на въззивна инстанция по конкретното дело“, се посочва в тълкувателното решение. А върховните съдии заявяват, че това разрешение съответства и на мотивите на законодателя, че промените в ГПК от 2015 г. целят *„ускоряване на гражданското съдопроизводство и облекчаване на касационния съд от разглеждане на частни дела, в които се произнася като обикновена втора инстанция, и използване капацитета на апелативните съдилища“.*

И заключават, че след като определенията на апелативен съд по чл. 274, ал. 2, изр.1, предл. 2 ГПК са окончателни, окончателни са и тези, с които се потвърждават преграждащи разпореждания на окръжен съд като въззивна инстанция. **„Даденото разрешение не се отнася до разпореждането на окръжен съд за връщане на касационна жалба, за връщане на частна касационна жалба и за връщане на частна жалба против свое определение по чл. 274, ал. 1, предл. 1 ГПК. Това е така, защото, както е прието в ТР № 1/2013 г. на ОСГТК, тези разпореждания са действие по администриране на касационната жалба, респективно частната касационна жалба, които действия не се извършват от окръжния съд в качеството на въззивна инстанция“,** изрично заявява ВКС.